

De Esoterische School van Theosofie

Linda Oliveira

Linda Oliveira was International Vice-President van de Theosophical Society (TS) en National President van de TS in Australia en vele jaren redacteur van *Theosophy in Australia*. Dit artikel werd gepubliceerd in *The Theosophist* Vol. 143: 5, februari 2022 onder de titel *The Esoteric School of Theosophy*.

Door de geschiedenis heen hebben binnen verschillende spirituele tradities esoterische groepen bestaan, elk met een eigen nadruk op de diepere aspecten van het leven, aangepast aan hun tijd, plaats en milieu. H.P. Blavatsky (HPB) merkte op:

Wat er ook voor verschillen worden gevonden in de diverse presentaties van de esoterische leer, daar deze in elke eeuw een nieuw kleed droeg, verschillend in kleur en textuur van wat eraan vooraf ging, toch komen ze alle op één punt overeen: de weg naar spirituele ontwikkeling.¹

De Esoterische School van Theosofie (ES) is zo'n groep. Sinds 1888 heeft zij een weg geboden om een theosofisch leven te leven, niet alleen maar door het bestuderen van de goddelijke wijsheid, maar door deze te gaan begrijpen, in zich op te nemen en toe te passen. De leden nemen vrijwillig het werk op zich dat nodig is om zich voor te bereiden op het spirituele pad. De nadruk binnen de School ligt op een geest van harmonie met iedereen en op het actief bijstaan van de Theosophical Society (TS) en haar activiteiten. TS leden die minstens twee jaar actief lid zijn en die zich willen schikken naar enkele basiscondities zoals een leven van waar altruïsme en mededogen, kunnen het lidmaatschap aanvragen.*

Men ziet meteen dat, ofschoon de ES een zelfstandige organisatie is, er een symbiotische relatie bestaat tussen de ES en de TS en dat beide organisaties profiteren van elkaars bestaan. Aan de ene kant moeten leden van de School werkzame leden van de TS zijn en hangt het bestaan van de School af van het bestaan van de TS. Aan de andere kant ondersteunen leden van de ES actief de TS en dat doen ze tot nu toe al jaren. Het bestaan van de ES is geen geheim, maar de activiteiten zijn niet openbaar.

De ES werd in 1888 opgericht door HPB, op instructie van haar Meester, gebaseerd op de principes van raja yoga. Zij bestaat dus al sinds de eerste decennia van het bestaan van de TS. Ook kan meteen al aangegeven worden dat de ES aan het begin bekend was als de 'Esoteric Section of the Theosophical Society'. HPB veranderde de naam later in de 'Eastern School of Theosophy'. Nog later veranderde Dr. Annie Besant dit in de 'Esoteric School of Theosophy' en dat is tot op de dag van vandaag zo gebleven.

Achtergrond voor het oprichten van de ES

In 1888, na enige twijfels van zijn kant over de oorspronkelijke plannen voor de ES, kreeg kolonel Olcott een brief van Meester KH.² De brief gaf aan dat Olcott alles wat met de uiterlijke groei van de TS te maken had kon leiden, en dat HPB de totale vrijheid moest krijgen met betrekking tot het regelen van de innerlijke en occulte basis. Veel details over de geschiedenis van de ES zijn gepubliceerd in H.P. Blavatsky's *Collected Writings*, vol. XII. Hier volgen een paar uitgekozen stukken uit het 'Preliminary Memorandum', uitgegeven in oktober 1888:

Helena Petrovna Blavatsky

Deze graad van de Esoteric Section is een proeftijd en het doel ervan is de student voor te bereiden en geschikt te maken voor de studie van praktisch occultisme of raja yoga. Daarom zal de student in deze graad – behalve in uitzonderlijke gevallen – niet geleerd worden hoe fysieke fenomenen te veroorzaken, noch zal hem toegestaan worden magische krachten te ontwikkelen, noch, als hij zulke krachten van nature bezit, zal hem toegestaan worden er gebruik van te maken voordat hij de kennis van het ZELF totaal beheerst, van de psycho-fysiologische processen (die plaatsvinden op het occulte vlak) in het menselijk lichaam, en totdat hij al zijn lagere passies en zijn PERSOONLIJKE ZELF heeft losgelaten.

Het werkelijke hoofd van de Esoteric Section is een Meester; H.P. Blavatsky is zijn vertegenwoordiger. Hij is één van de adepten waarover het gaat in de theosofische literatuur en betrokken bij de oprichting van de Theosophical Society...

De waarde van het werk van deze afdeling voor het individuele lid hangt helemaal af van:

- 1. De kracht van die persoon om de leringen innerlijk op te nemen en het een deel van zijn wezen te maken, en*
- 2. De onbaatzuchtige motieven waarmee hij naar deze kennis zoekt, dat wil zeggen of hij van deze afdeling lid is geworden, vast besloten om voor de mensheid te werken, of alleen maar met de wens om er van te profiteren of om er iets voor zichzelf uit te halen.³*

Het is duidelijk uit het bovenstaande dat de ES van haar leden vanaf het begin een ernstig levensdoel verwachtte: een bereidwilligheid om te werken aan zelf-zuivering en om de gegeven leringen te assimileren. Boven alles werd van hen gevraagd om naar zulke kennis te zoeken zonder enige wens voor persoonlijk voordeel. Deze

beginselen gelden vandaag de dag nog steeds.

Nadruk werd gelegd op de essentiële praktijk van het loslaten van oppervlakkige en onoplettende gewoonten van het denken. In plaats daarvan werd het accent gelegd op een denken dat intuïtie kan ontwikkelen. Verder moest men niet zoeken naar beproevingen van speciale aard, omdat die in het leven vanzelf komen; dat is zeker waar. Ook moest men overtuigd zijn van de realiteit van de Meesters van Wijsheid, waardoor de mogelijkheid bestaat een grotere overeenkomst met hun bewustzijn te ontwikkelen.

Nog enkele punten uit het 'Preliminary Memorandum' zijn van bijzonder historisch belang:

De TS is zojuist het veertiende jaar van haar bestaan ingegaan; en hoewel zij grote, men zou bijna kunnen zeggen, verbazingwekkende resultaten heeft behaald op exoterisch en praktisch gebied, heeft zij bewezen een behoorlijke mislukking te zijn op al de punten die voorop staan in de doelstellingen van de oorspronkelijke oprichting...

Het doel van deze afdeling is dan ook het helpen bij de toekomstige groei van de TS als geheel in de juiste richting door het promoten van broederlijke eenheid tenminste bij de weinigen....

De Meesters kunnen slechts weinig hulp bieden aan een groep die niet helemaal verenigd is in doel en gevoel en die de eerste fundamentele regel breekt – universele broederlijke liefde, zonder onderscheid van ras, geloof of kleur – noch aan een vereniging waarvan veel leden blijven leven met oordelen, veroordelingen en die dikwijls andere leden beschimpen op een zeer on-theosofische, om niet te zeggen schandelijke manier.⁴

De nadruk werd hier gelegd op het duidelijk gemis aan solidariteit en harmonie in de TS in die tijd, wat ook betekende dat de verheffende invloeden van de Meesters er niet gemakkelijk in konden doordringen. De TS verkeerde duidelijk in een kritieke fase. Zoals de zaken er voor stonden was de TS een ontoereikend instrument voor hun werk, en zij wilden dat deze nieuwe impuls in de wereld zou slagen.

Hun sine qua non voor het ware en voortdurende succes van de TS is duidelijk: het voortdurende belang van de eerste en belangrijkste doelstelling dat solidariteit, harmonie, verstandhouding met en acceptatie van anderen in het centrum van het werk plaatst. De daadwerkelijke verwezenlijking van dit doeleinde is een werk in wording en de betekenis ervan kan niet worden onderschat; het is niet alleen maar een ideaal, maar vraagt om onze voortdurende betrokkenheid.

Bedenk dat als dit ene doeleinde bereikt zou zijn, veel van het werk van de TS vandaag volbracht zou zijn. Want als er een diepe harmonie is met alles, dan kunnen de manieren van studie die het tweede doeleinde vormen, ondernomen worden op een meer gebalanceerde en sympathieke manier. Dan wordt het mogelijk om je ware latente vermogens te ontdekken door een bewustzijn dat inzicht heeft, onpartijdig en stil is.

Enkele algemene opmerkingen

Het vergeten van het persoonlijke zelf en oprecht altruïsme worden benadrukt in de ES, samen met voortdurende spirituele aspiraties. Eén betekenis van ‘aspiratie’ is de handeling of het proces van ademhalen. Het is mogelijk – en heilzaam – om, metaforisch gesproken, regelmatig een ‘adempauze’ te nemen van de uiterlijke eisen van het leven, en de aandacht te brengen naar dat wat werkelijk belangrijk is. Als dit dagelijks wordt gedaan kan het bewustzijn veranderd worden in een steeds volmakter uitdrukking van iemands geestelijke aard.

De School biedt leringen, aanwijzingen voor het dagelijks leven en materiaal om over na te denken, met een algemene nadruk op het leiden van een zeer zuiver en ethisch leven ter voorbereiding op het spirituele pad. Het werk moet gedaan worden door het individu door een werkelijk evenwichtig leven van meditatie, studie en dienstbaarheid, onderbouwd door zelfdiscipline, zowel als door toenemende onzelfzuchtigheid en intuïtief bewustzijn. Eén van de heiligen zei het zo: *De adept wordt, hij wordt niet gemaakt.*

Het produceren van paranormale verschijnselen wordt in de huidige School helemaal niet geleerd, er worden geen ‘initiaties’ aangeboden, ook wordt men niet aan de hand geleid. Mensen die serieus betrokken zijn of zijn geweest in andere spirituele trainingen of oefeningen, met inbegrip van magische praktijken, kunnen niet tot de ES worden toegelaten.

Er bestaat de bekende, algemene waarschuwing dat het niet aan te raden is om je drank te mixen. Hetzelfde beginsel geldt voor het spirituele leven; het is zowel een zaak van veiligheid als van gezond verstand. HPB schreef: *Waar occultisme of ware theosofie is het grote afstand doen van het zelf.*⁶

Om de soms onjuiste indruk te helpen wegnemen, moet worden benadrukt dat leden van de ES niet specialer zijn dan andere TS leden. Als we kijken naar de bij de oprichting gegeven lering van het Ene Leven, met zijn vele en verschillende uitdrukkingen, hoe zou dat ooit het geval kunnen zijn? Zoals *De Bhagavad Gita* (6:29) aangeeft:

*Het zelf, geharmoniseerd door yoga, ziet het ZELF duurzaam in alle wezens, alle wezens in het Zelf; overal ziet hij hetzelfde.*⁷

De leden van de School hebben eenvoudig gekozen voor een bijzondere weg om de goddelijke wijsheid in praktijk te brengen. Leden van de Esoteric School of Theosophy gaan ook door met hun rol in het helpen de hartslag van de TS gaande te houden, samen met andere toegewijde leden van de TS overal ter wereld. De ES heeft nog steeds zijn plaats, ook omdat het bereiken van ware broeder- en zusterschap in de delen van haar vereniging nog steeds een werk in progressie is. Het is ook zo dat de mogelijkheid tot het betreden van het Pad altijd beschikbaar blijft voor hen die oprecht zijn en die de onbaatzuchtige inzet willen aangaan die daarvoor gevraagd wordt. De ES is een poort naar deze heerlijke toekomst.

Vertaling Mariël Polman

Noten:

1. H.P. Blavatsky, *Collected Writings*, vol.VI, p.331
2. C. Jinarājadāsa., *HPB and the EST The Theosophist*, Vol. 50, October 1928.
3. H.P. Blavatsky, *Collected Writings*, vol. XII, pp.488-489.
Esoteric Section of the Theosophical Society – Preliminary Memorandum.
4. Ibid, pp489-490.
5. Barker, A. Trevor (comp. & transcrib.), *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett* Chronological Edition arranged and edited by Vincente Hao Chin, Jr, The Theosophical Publishing House (TPH), Quezon City, Metro Manila, Phillippines, 1993, p.294.
6. H.P. Blavatsky, *Practical Occultism*, TPH, Adyar, 1959, p.43
7. Annie Besant (transl.) *The Bhagavadgitā*, TPH Adyar, 2005.

* Ook in Nederland bestaat en floreert een ES. Belangstellenden kunnen contact opnemen via voorzitter@theosofie.nl

TVN-leden die het stoffelijk lichaam hebben afgelegd:

Op 28 juli is overgegaan *Elizabeth van den Broek* uit Maasdam.
Zij was 76 jaar en lid sinds 2019

Op 3 september is overgegaan *Johannes Stots* uit Zeist.
Hij was 102 jaar en lid sinds 1966.

Op 21 september 2023 is overgegaan *Ineke Vrolijk* uit Arnhem.
Zij was 86 jaar en lid sinds 1976

Op 23 september 2023 is overgegaan *Guido Fokker* uit Diemen.
Hij was 92 jaar en lid sinds 1947

Op 22 oktober 2023 is overgegaan *Dieuwertje Schoonheid-Bakker* uit Oosterbeek. Zij was 95 jaar en lid sinds 1952.

Moge onze liefde en dankbaarheid hen begeleiden op hun verdere zielereis.